

**Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова**

Інститут соціології, психології та соціальних комунікацій

Навчальна психодіагностична практика

Київ – 2013

Алексеева Ю.А., Смольнікова Г.В. Навчальна психодіагностична практика: методичні рекомендації. 2-е допов. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2013. – 46 с.

Методичні рекомендації підготували:

Алексеева Ю.А., кандидат психологічних наук, доцент

Смольнікова Г.В., кандидат психологічних наук, доцент

Рецензенти:

І.М. Бушай – доктор психологічних наук, професор

Н.І. Бігун – кандидат психологічних наук, доцент

Навчальна розробка містить пояснювальну записку, вимоги до знань та вмінь, програмний матеріал для проходження навчальної психодіагностичної практики, завдання для самостійної роботи студентів, вимоги щодо оформлення звітних матеріалів, список рекомендованої літератури до практики.

Методичні рекомендації рекомендовані до друку Вченою радою Інституту соціології, психології та соціальних комунікацій ім. М.П. Драгоманова (протокол № 10 від 10 квітня 2013 р.)

Програма навчальної психодіагностичної практики

Навчальна діагностична практика – вид діяльності, що забезпечує цілісний підхід в професійній діяльності психолога і оволодіння теоретичними і практичними аспектами професії. Практика спрямована на вирішення ряду найважливіших проблем в підготовці практичного психолога і вдосконалення його професійних навичок і умінь. Тривалість практики визначається навчальним планом з урахуванням норм навчального навантаження.

Мета психодіагностичної практики – оволодіння майбутніми психологами уміннями застосовувати на практиці психодіагностичні методики, використовуючи загальні теоретико-методологічні принципи психодіагностики.

Основні завдання навчальної психодіагностичної практики:

- Ознайомити студентів з особливостями організації та проведення психодіагностичного обстеження.
- Розкрити специфіку психодіагностики різних сфер особистості.
- Навчити використовувати психодіагностичний інструментарій в різних сферах соціальної практики.
- Сприяти особистісному та професійному зростанню студентів.

На основі цих знань у студентів повинні бути сформовані такі **уміння**:

- підбирати комплекс діагностичних методів для виявлення пізнавальних і особистісних характеристик людини;
- проводити індивідуальне та групове психодіагностичне обстеження;
- використовувати методи статистичної обробки даних;
- інтерпретувати діагностичні результати, робити висновки та прогнози щодо психологічного діагнозу;
- формулювати та оформляти психологічне заключення.

Студентам пропонуються наступні **завдання**:

1. Проведення комплексного обстеження особистості:
  - діагностика когнітивної сфери;
  - діагностика характерологічних особливостей;
  - діагностика емоційно-мотиваційної сфери.
2. Діагностика міжособистісних стосунків:
  - соціально-психологічне вивчення колективів;
  - діагностика комунікативних та організаторських здібностей;
  - діагностика дитячо-батьківських відносин.
3. Проведення психодіагностичного дослідження, обраного із запропонованих завдань.

Види роботи під час проходження психодіагностичної практики:

1. Проведення психодіагностичного обстеження.

- 1.1. Постановка проблеми психодіагностичного дослідження. Обґрунтовується актуальність і практична значущість дослідження.
- 1.2. Формулювання мети дослідження. Формулюється з вказівкою на бажані результати дослідження.

- 1.3. Відбір психодіагностичних методик відповідно до мети дослідження. Проводиться вивчення і аналіз методичної літератури з метою скласти блок з необхідної і достатньої кількості методик, адекватних меті дослідження. Відбір методик проводиться за критеріями валідності, надійності, наявності відповідних статовікових норм і інших психометричних показників.
- 1.4. Планування процедури психодіагностичного обстеження. При плануванні процедури обстеження повинні враховуватися чинники, що впливають на об'єктивність і достовірність отримуваних результатів: форма обстеження (групове або індивідуальне), величина групи, умови обстеження (приміщення, освітленість, розсадження групи і так далі), підготовка бланків відповідей і ін. матеріалів, фіксація часу виконання завдань), послідовність виконання завдань, прийоми встановлення контакту з респондентами, особливості інструктажа респондентів, контроль за правильністю виконання інструкції респондентами, форма повідомлення результатів дослідження респондентам і так далі
- 1.5. Формування вибірки респондентів. Формування вибірки респондентів проводиться з урахуванням принципів, що забезпечують репрезентативність вибірки за статтю, віком, соціальному статусу, особливостям поведінки, кількісному складу і так далі.
- 1.6. Підготовка психодіагностичних методик до обстеження. Визначається необхідна кількість наборів стимульного матеріалу, бланків для відповідей і іншого обладнання.
- 1.7. Проведення психодіагностичного обстеження. При проведенні обстеження фіксуються всі відхилення від запланованих параметрів, а також незаплановані чинники, які здатні вплинути на результати дослідження. Найважливішими параметрами при проведенні обстеження є характер контакту дослідника з респондентами, ставлення респондентів до дослідження і особистості психолога-діагноста.
- 1.8. Обробка і інтерпретація даних обстеження. Обробка даних обстеження проводиться згідно правилам, встановленим розробниками методик. Інтерпретація даних здійснюється згідно теоретичним положенням і цілям, закладеним в основу методик їх розробниками.
- 1.9. Формулювання психодіагностичного висновку і розробка рекомендацій. Висновок формується діагностом виходячи з мети дослідження. При підготовці висновки повинні враховуватися: рівень компетентності замовника, правила нерозголошення конфіденційної інформації і захисту прав респондентів. Рекомендації повинні містити пропозиції конкретних дій, направлених на дозвіл ситуацій, заявлених в проблематиці дослідження.
Рекомендації адресуються конкретному суб'єкту (психологу, педагогу, соціальному педагогу, батькам, респонденту і так далі), розкривають мету і зміст роботи (оволодіти прийомами саморегуляції, підвищити рівень самооцінки, розвинути пізнавальні процеси і т.д.) і указують на можливі форми

роботи (тренінг, консультація, додаткові розвиваючі заняття, медична консультація і т.д.).

Рекомендації будуються з урахуванням рівня підготовки суб'єкта, його юридичних, фізичних, матеріальних, особових можливостей, сфери особистих і професійних інтересів. Різносторонній підхід до вирішення заявленої проблематики значно підвищує ефективність рекомендацій.

2. **Підготовка звітної документації.** Звітна документація повинна відображати об'єм і зміст виконуваних робіт. Звітна документація ведеться студентами впродовж всієї практики і регулярно показується керівнику групи для перевірки.

Порядок проведення навчальної психодіагностичної практики

Тривалість психодіагностичної практики визначається навчальним планом з урахуванням норм навчального навантаження. Як база проведення навчальної психодіагностичної практики вибирається установа соціально-психологічної сфери за домовленістю з керівником і психологами-практиками установи, а також з урахуванням можливості проходження практики студентами в даному місці. Практика починається з настановчих семінарських занять і розподілу студентів по установах-базах, де вони виконують завдання і ведуть звітну документацію. Роботою студента керують два керівники: викладач університету і співробітник установи, на базі якої студент проходить практику. Завершується практика семінарськими заняттями, де студенти представляють і обговорюють результати їх роботи, захищають складені самозвіти, здають звітну документацію.

Для студентів є обов'язковими щоденні відвідини установи, до якої вони прикріплені для проходження практики. Не допускається заміна часу учбової практики іншими видами робіт (не пов'язаними з цілями і завданнями практики). Крім того, для студентів визначений необхідний перелік завдань, обов'язкових для отримання заліку, який відображений в розділі звітної документації.

Модульна структура психодіагностичної практики.

Модуль 1. Комплексне психодіагностичне дослідження особистості (3 людини різних вікових категорій)

Модуль 2. Діагностика міжособистісних стосунків.

Модуль 3. Психодіагностичне дослідження однією із специфічних проблем дитини шкільного віку.

Модуль 4. Оформлення звітної документації.

Зміст програми навчальної психодіагностичної практики

Модуль 1. Комплексне психодіагностичне дослідження особистості

Для виконання цього завдання студенту необхідно провести індивідуальне обстеження трьох людей різних вікових категорій. Результати обстеження оформлюються в спеціальних протоколах (дод. А, Б, В, Г), загальній характеристиці досліджуваного і протоколі з висновками і рекомендаціями (дод. Д). Комплексна діагностика включає діагностику когнітивної і емоційно-мотиваційної сфери людини, її характерологічних особливостей.

На підставі комплексного аналізу окремих показників і характеристик досліджуваного студенти обґрунтовують психологічний діагноз – висновок про стан і властивості обстежуваного. Психологічний діагноз повинен: розкривати особистісні і поведінкові особливості респондента; включати причинно-наслідкові відносини виникнення симптомів і прогнозів; формуватися за допомогою пояснюючих понять, що характеризують поведінку людини в умовах дослідження.

1. Діагностика когнітивної сфери особистості

Рівень розвитку загальних здібностей у людей різного віку, як у дітей, так і у дорослих, за об'єктивними і природними причинами не однаковий. У дітей, особливо дошкільників, ці здібності ще тільки розвиваються, а у дорослих людей вони, як правило, вже є достатньо розвиненими. З цієї причини для психодіагностики інтелекту рекомендується користуватися методиками, призначеними для певної вікової групи.

1.1. Діагностика рівня інтелектуального розвитку у дітей дошкільного віку.

1) Діагностика загального інтелектуального рівня. Для дітей трьох-чотирьохлітнього віку підходять методики з назвами «Безглуздості», «Пори року», «Кому що бракує?», «Обведи контур», «Відтвори малюнки».

За допомогою методик «Пори року» і «Кому що бракує?» оцінюється рівень розвитку у дітей наочно-образного мислення, а за допомогою методик «Обведи контур» і «Відтвори малюнки» можна оцінити рівень розвитку наочно-дієвого мислення.

Для психодіагностики рівня інтелектуального розвитку дітей чотирьох-п'ятилітнього віку рекомендується використовувати методики з назвами «Що тут зайве?», «Розділи на групи», «Пройди через лабіринт» і «Виріжи фігури».

Методики «Що тут зайве?» і «Розділи на групи» оцінюють рівень розвитку наочно-образного мислення, а такі методики, як «Пройди через лабіринт» і «Виріжи фігури» — рівень розвитку наочно-дієвого мислення у дітей.

Вважається, що інтелектуальні здібності дитини потребують подальшого розвитку, якщо показники інтелекту по вказаних вище методиках менше 7—8 балів. При оцінках 9—10 балів робиться висновок про те, що дитина для свого віку знаходиться на дуже високому рівні інтелектуального розвитку і в спеціальній увазі в зв'язку з цим з боку батьків і вчителів не має потреби (мова в даному випадку йде про можливий неспокій дорослих людей з приводу відставання дитини в інтелектуальному розвитку).

При середніх показниках у дитини нижче 4—5 балів з нею обов'язково необхідно додатково займатися, оскільки в цьому випадку її інтелектуальний розвиток помітно відстає від середнього рівня (6—7 балів).

2) *Діагностика розвитку окремих когнітивних процесів:*

- для *діагностики сприйняття* користуються методиками «Чого не вистачає на цих малюнках?», «Дізнайся, хто це», «Які предмети заховані в малюнках?», «Чим залатати килимок?»;
- для *діагностики уваги* — користуються методиками «Знайди і викресли», «Простав значки», «Запам'ятай і розстав крапки»;
- для *діагностики уяви* — використовують методики «Придумай розповідь», «Намалюй що-небудь», «Придумай гру»;
- для *діагностики мови* — рекомендуються методики «Назви слова», «Розкажи по картинці»;
- для *діагностики пам'яті* - користуються методиками «Впізнай фігури», «Запам'ятай малюнки», «Запам'ятай цифри». Останні визначають об'єм короткочасної зорової пам'яті [16, 27, 29, 31].

1.2. Психодіагностика рівня розвитку інтелектуальних здібностей дітей 6—7-річного віку, що вступають до школи.

1) *Діагностику загального інтелектуального рівня* рекомендується проводити за допомогою наступних методик: «Загальна орієнтація дітей у навколишньому світі і запас побутових знань» (варіант методики для тих дітей, котрі вступають до школи), «Визначення понять, з'ясування причин, виявлення схожості і відмінності в об'єктах», «Формування понять», «Кубик Рубіка», «Матриці Равена», методика «Будиночок» Н.І. Гуткіної, служить для діагностики рівня розвитку довільної сфери; методика «Зразок і правило» О.Л.Венгера, спрямована на виявлення рівня розвитку наочно-образного мислення; тест «Здібності до навчання в школі» Р. Віцлака, складається з 15 завдань, які дозволяють оцінити рівень розумового розвитку дитини; «Орієнтовний тест шкільної зрілості Керна-Йерасика» – призначений для діагностики готовності дітей до шкільного навчання.

Методика «Кубик Рубіка» оцінює рівень розвитку наочно-дієвого мислення. Методика «Матриці Равена» призначається для діагностики образно-логічного мислення, а методики «Загальна орієнтація дітей у навколишньому світі і запас побутових знань», «Визначення понять, з'ясування причин, виявлення схожості і відмінності в об'єктах», «Формування понять» — для діагностики рівня розвитку словесно-логічного мислення.

2) *Методи діагностики когнітивних процесів у дітей 6-7 років:*

- для *оцінки уваги* — використовуються методика «Кільця Ландольта» (за допомогою цієї методики оцінюються продуктивність, стійкість, розподіл і перемикання уваги), тест «Коректурна проба»;
- для *психодіагностики пам'яті* — рекомендуються методики оцінки об'єму короткочасної зорової і слухової пам'яті, оперативної зорової і слухової пам'яті, а також динамічних особливостей процесу запам'ятовування;
- для *психодіагностики уяви* — застосовуються методики «Вербальна фантазія»

(мовна уява), «Малюнок» (зорова уява) і «Скульптура»;

- для психодіагностики мови — використовуються методики «Визначення понять» і «Визначення пасивного і активного словарного запасу» [2, 9, 12, 16, 19, 27, 29, 31].

1.3 Психодіагностика рівня розвитку інтелекту у молодших школярів.

1) Діагностика загального інтелектуального рівня проводиться за допомогою методики «Загальна орієнтація дітей у навколишньому світі і запас побутових знань» (варіанти для різних класів, що вчаться, з першого по четвертий-п'ятий), «Формування понять», «Уміння лічити про себе», «Кубик Рубіка», «Матриці Равена».

2) Методи діагностики когнітивних процесів у дітей молодшого шкільного віку:

При проведенні різносторонньої психодіагностики інтелекту дітей цього віку, яка включає оцінювання всіх когнітивних процесів, додатково можна скористатися тими методиками, які вже були рекомендовані для діагностики когнітивних процесів у дітей шести — семирічного віку.

- для психодіагностики уваги — використовуються методики «Кільця Ландольта» (за допомогою цієї методики оцінюються продуктивність, стійкість, розподіл і перемикання уваги), «Стійкість уваги», «Розподіл уваги», «Оцінка уваги молодшого школяра»;

- для психодіагностики пам'яті — застосовуються методики «Заучування 10 слів», «Оцінка об'єму короткочасної пам'яті», «Діагностика коефіцієнта логічної і механічної пам'яті», «Діагностика типу пам'яті»;

- для психодіагностики уяви — рекомендуються методики «Вербальна фантазія» (мовна уява), «Малюнок» (зорова уява) і «Скульптура»;

- для психодіагностики мови — застосовуються методики «Визначення понять» і «Визначення пасивного і активного словарного запасу» [2, 4, 16, 22, 29, 31].

1.4 Психодіагностика рівня розвитку інтелектуальних здібностей в підлітковому і старшому шкільному віці.

1) Діагностика загального інтелектуального рівня в підлітковому і старшому шкільному віці.

Оцінка інтелектуального рівня проводиться за допомогою психодіагностичних методик: «Тест Векслера», «ШТРР», «Інтелектуальна лабільність», «Матриці Равена», «Логіко-кількісні відносини» і тест Айзенка.

Кожна з перерахованих методик оцінює різні сторони інтелекту. Їх слід застосовувати залежно від того, яку мету, проводячи психодіагностику, ставить перед собою психолог.

«Тест Векслера» дозволяє визначити рівень розвитку вербального і невербального інтелекту. Методика «ШТРР» - шкільний тест розумового розвитку, призначений для дослідження загальної обізнаності школяра, умінь проводити аналогії, класифікувати і узагальнювати поняття. Методика «Інтелектуальна лабільність» призначена для визначення здібності до навчання;

за допомогою методики «Матриці Равена» можна досліджувати особливості образного мислення.

Методика «Логіко-кількісні відносини» дозволяє проводити психодіагностику двох аспектів внутрішнього плану розумових дій: логіки мислення і лічби про себе із запам'ятовуванням проміжних результатів. До неї слід звертатися тоді, коли необхідно швидко і хоч би приблизно оцінити рівень розвитку відповідних здібностей у людини.

Тест Айзенка — це універсальний і один з кращих психологічних тестів інтелекту. Він призначений для оцінки рівня загального інтелектуального розвитку людини, а також рівня розвитку деяких спеціальних видів мислення, зокрема математичного і лінгвістичного. Відмітимо, що в повнокомплектному тесті Айзенка є вісім різних субтестів.

2) *Методи діагностики когнітивних процесів у підлітків і старших школярів:*

- для оцінки уваги – використовують методики «Діагностика розподілу уваги», «Діагностика концентрації і стійкості уваги», «Аналіз стійкості уваги», «Таблиці Шульте».

- для психодіагностики пам'яті – рекомендують методики «Визначення короточасної пам'яті», «Діагностика короточасної образної пам'яті».

- для психодіагностики сприйняття – застосовують методики: «Здібності до цілісного сприйняття форми і співвідношення частин геометричних фігур і наочних зображень», «Впізнання фігур».

•- для психодіагностики мислення – використовують методики «Складні аналогії», «Виділення суттєвих ознак», «Числові ряди», «Розуміння переносного сенсу прислів'їв і метафор», «Класифікація понять», «Вивчення ригідності мислення», «Гнучкість мислення», «Швидкість мислення» [2, 6, 10, 16, 22, 27, 31].

1.5. Психодіагностика рівня розвитку інтелектуальних здібностей дорослих людей.

1) *Діагностика загального інтелектуального рівня дорослих людей.*

Для оцінки загального інтелектуального рівня застосовується культурно-вільний тест на інтелект (CFIT), розроблений Р. Кеттеллом, методика Равена, «Інтелектуальна лабільність». Це найбільш поширені методики, які дозволяють оцінити рівень розвитку невербального інтелекту дорослих.

2) *Методи діагностики когнітивних процесів у дорослих:*

- для психодіагностики уваги – застосовуються методики «Пізнання фігур», «Таблиці Шульте», «Коректурна проба», «Розстановка чисел», «Червоно-чорна таблиця», «Оцінка переключеної уваги»;

- для психодіагностики пам'яті – рекомендуються методики «Визначення короточасної зорової пам'яті», «Оперативна пам'ять», «Пам'ять на числа», «Пам'ять на образи», «Піктограма». Для встановлення точного об'єму короточасної зорової пам'яті слід використовувати методику, розраховану на запам'ятовування і відтворення ламаних ліній. Оперативна зорова пам'ять досить добре оцінюється за допомогою методики, в якій досліджувани

візуально ідентифікують заштриховані трикутники. Оперативна слухова пам'ять оцінюється за допомогою методики, в якій досліджуваний повинен на слух серед інших промовлених йому слів визнати ті, які він до цього один раз почув;

- - для *діагностики мислення* – використовуються методики «Складні аналогії», «Виділення суттєвих ознак», «Числові ряди», «Тлумачення прислів'їв», «Класифікація понять», «Закономірності числового ряду», «Виключення зайвого», «Кількісні відносини» [1, 2, 13, 21, 23, 24, 32].

2. Діагностика характерологічних особливостей

2.1. Діагностика характерологічних особливостей дітей дошкільного віку.

Труднощі в діагностиці особистісних якостей дітей пов'язані з відсутністю об'єктивних способів інтерпретації результатів, отриманих в ході тестування. В той же час саме особистісні особливості дітей стають причиною їх конфліктності, незадовільної поведінки і відставання в навчанні. Знання індивідуальних особливостей особистості допомагає психологу побудувати конструктивні відносини з дитиною і розробити рекомендації для батьків і вчителів.

- До найбільш поширених діагностичних методик оцінки особистості дошкільників відносяться: тест «Драбинка», який дозволяє визначити позитивне або негативне ставлення дитини до себе; тест «Неіснуюча тварина» - проєктивна методика, що визначає емоційний стан дитини, її ставлення до себе, тривожність, прагнення до лідерства, ставлення до минулого і майбутнього; тест Розенцвейга, який дозволяє визначити домінуючі реакції в поведінці дитини і виділити два типи емоційного реагування дітей: екстрапунітивні та інтрапунітивні. Дитячий апперцептивний тест (САТ) – проєктивна методика, за допомогою якої досліджується структура особистості дитини. Цей тест дає можливість діагностувати відхилення і зрозуміти деякі причини їх появи [2, 11, 16, 26, 28, 32].

2.2. Діагностика характерологічних особливостей молодших школярів.

- Найбільш відомі методики: методика «Виявлення особистісних особливостей молодшого школяра» Р.Б. Кеттелла, тест містить 12 шкал для вимірювання виразності рис особистості і включає два варіанти по 60 питань для хлопців і дівчат; методика «Визначення рівня самооцінки» [16, 32].

2.3. Діагностика характерологічних особливостей підлітків і старших школярів.

Методика багатофакторного дослідження особистості Р. Кеттелла (16 PF – опитувальник) використовується у всіх ситуаціях, коли необхідне знання індивідуально-психологічних особливостей людини. Опитувальник діагностує риси особистості, які Р.Б. Кеттелл називає конституційними чинниками. Опитувальник Г.Айзенка спрямований на вивчення особливостей темпераменту дітей. Тест «Виявлення структури темпераменту» В.М. Русалова дозволяє оцінити ряд властивостей темпераменту, що виявляються у підлітків і

старших школярів в роботі і спілкуванні з людьми. Це такі властивості темпераменту, як енергійність, пластичність, темп і емоційність.

Опитувальник Х. Шмішека і патохарактерологічний діагностичний опитувальник (ПДО) А.Е. Лічко застосовуються для діагностики характеру підлітків, що проявляють явні ознаки соціальної дезадаптації. Ці опитувальники дозволяють виявити наявність і вираженість акцентуації окремих рис характеру. З метою уточнення деяких особливостей особистості використовуються проєктивні методики: «Будинок – Дерево – Людина», «Неіснуюча тварина», методики малюнкові фрустрації Розенцвейга, «Незавершені пропозиції» Сакса і Леві, які дають можливість додатково перевірити або підтвердити отримані результати за допомогою опитувальників.

2.4. Діагностика характерологічних особливостей дорослих людей

Діагностика рис особистості за допомогою 16-РФ опитувальника Р.Кеттелла, що включає 187 питань, за допомогою яких вивчаються 16 рис особистості людини, що дозволяє спрогнозувати поведінку в широкому діапазоні можливих ситуацій.

- Рекомендуються також методика діагностики темпераменту Я. Стреляу, методика Айзенка ЕРQ, опитувальник Гекса для визначення характерологічних особливостей особистості, проєктивні методики «Будинок – Дерево – Людина» Дж. Бука, «Неіснуюча тварина», «Незавершені речення» Сакса і Леві [1, 2, 5, 13, 17, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 32].

3. Діагностика емоційно-мотиваційної сфери людини

Проблема досліджень і діагностики емоційної сфери має велике практичне значення, оскільки порушення в цій сфері можуть привести до загальної дезорганізації діяльності та поведінки людини. Діагностика порушень емоційних станів необхідна в плані психопрофілактики для своєчасного виявлення тих людей, які схильні до виникнення емоційних розладів, неврозів.

3.1. Діагностика емоційно-мотиваційної сфери дітей дошкільного віку.

- Рекомендується використовувати методики «Придумай розповідь» Р.С. Немова, «Неіснуюча тварина», «Мотиваційна готовність до школи» Л.О. Вегнера, «Вивчення умінь дошкільників стримувати свої безпосередні спонуки під впливом обмежувальних мотивів», «Вивчення супідрядності мотивів», «Вивчення мотивів взаємодії з дорослими», «Веселий – сумний» [16, 31].

3.2. Діагностика емоційно-мотиваційної сфери дітей молодшого шкільного віку.

- Методика «Діагностика тривожних станів у дітей» що використовується для вирішення наступних завдань: виявлення «групи ризику» з погляду збереження і профілактики здоров'я дітей; профілактики «зривів», пов'язаних з екзаменаційними та конкурсними завданнями, змаганнями та ін. умовами, що пред'являють підвищені вимоги до нервово-психічного стану школяра; виявлення причин шкільної дезадаптації; для визначення оптимального

розкладу занять, режиму праці і відпочинку, загального і навчального навантаження; при аналізі чинників, пов'язаних з підвищеною стомлюваністю школяра, порушеннями сну та ін.; при визначенні доцільності відвідин дитиною групи продовженого дня. Використовуються також методики «Оцінка шкільної мотивації», «Неіснуюча тварина», «Будинок-дерево-Людина» [10, 16, 22, 26, 28, 31].

3.3. Діагностика емоційно-мотиваційної сфери підліткового і старшого шкільного віку.

Для визначення особливостей емпатії в підлітків може використовуватися методика «Діагностика рівня емпатії», що була запропонована й апробована психологом І.М. Юсуповим. На основі цієї методики визначається загальний показник емпатії, крім того, визначаються рівні емпатії за окремими шкалами, що відбивають ставлення підлітків до різних об'єктів, з якими сморід стикаються в житті: 1) емпатія до батьків; 2) емпатія до тварин; 3) емпатія до старих людей; 4) емпатія до дітей; 5) емпатія до героїв художніх творів; 6) емпатія до незнайомих і малознайомих людей.

Методика «Визначення почуття відповідальності», розроблена й адаптована М.А. Осташевою, спрямована на визначення у підлітків провідного особистісного утворення морально-духовної самосвідомості – почуття відповідальності. Вона дозволяє встановити ступінь розвитку складових цього утворення: дисциплінарну відповідальність, відповідальність за собі і відповідальність за інших, що реалізується у міжособистісних взаємодіях підлітків – та визначити структуру і динаміку його становлення.

Рекомендується використовувати методику «Виявлення домінуючих ціннісних орієнтацій», яка була запропонована фінською дослідницею Х. Ніємі й адаптована М.Р. Гінзбург. Цей опитувальник утворюють тридцять чотири судження зі змістом ціннісних орієнтацій: альтруїстичних, суспільно-політичних, моральних, професійних, матеріальних, саморозвитку та ін. На його основі виявляється ієрархічна піраміда цінностей підлітків.

• Для діагностики емоційно-мотиваційної сфери також використовуються такі методики як: тест шкільної тривожності Філіпса, опитувальник Басса-Дарки, методика «Незавершені пропозиції», опитувальники «САН» В.А. Доскіна, вимірювання мотивації досягнення А. Меграбіана, методики «Мотивація аффіліації», А. Меграбіана, в модифікації М.Ш. Магомед-Емінова, «Мотивація до успіху» Т.Елерса, «Мотивація до уникнення невдач» [2, 14, 20, 21, 26, 27, 31].

3.4. Діагностика емоційно-мотиваційної сфери дорослих.

Для дослідження цієї сфери дорослих рекомендується використовувати тест Спілбергера — Ханіна дозволяє, по-перше, оцінювати тривожність людини як особистісну якість, по-друге, дає можливість відокремити так звану особистісну тривожність від ситуаційної тривожності. Таке практичне розділення різних видів тривожності є важливим за наступними причинами: ситуаційна тривожність є менш стійкою і, отже, мінливіша рисою характеру

людини, тоді як особистісна тривожність, навпаки, достатньо стабільна і мало мінлива.

•Рекомендується використовувати також методики «САН» В.А. Доскіна, «Агресивна поведінка» Е.П. Ільїна, «Діагностика мотиваційної структури особистості» В.Е. Мільмана, «Діагностика локуса контролю» Дж.Роттера, «Мотивація аффіліації» А. Меграбіана, «Торонтська алекситимічна шкала», «Діагностика рівня емоційного вигорання» В.В. Бойко, опитувальник нервово-психічної напруги Т.А. Немчина [2, 13, 14, 17, 21, 23, 26, 31, 32].

Модуль 2. Діагностика міжособистісних стосунків

1. Соціально-психологічне вивчення взаємин у групі.

Одним з основних найбільш ефективних інструментів соціально-психологічного дослідження структури малих груп є метод соціометрії Дж. Моренно. Для визначення переважаючого типу відносин дорослої людини до інших людей, виявлення індивідуального стилю інтерперсональної поведінки використовується опитувальник Т. Лірі.

Опитувальник К.Н. Томаса дозволяє визначити типові способи вирішення конфліктів, виявити наскільки людина схильна до суперництва або співпраці в групі, прагне до компромісів і уникає конфліктів або, навпаки, загострює їх.

2. Діагностика комунікативних та організаторських здібностей.

У дорослих людей виявляються за допомогою опитувальника «КСК» (компетентність соціально-комунікативна), тесту «Оцінка рівня конфліктності особистості», методики «Оцінка рівня розвитку комунікативних і організаторських здібностей».

3. Опитувальники в діагностиці батьківсько-дитячих відносин.

Причини неправильного виховання в сім'ї пов'язані з певними обставинами в житті родини, низькою педагогічною культурою батьків і особистісними особливостями батьків. Для діагностики особливостей відносин в сім'ї пропонується використовувати ряд методик: «Моя сім'я», «Як ваша дитина оцінює усередині сімейні відносини» Рене Шахраюючи, опитувальник PARI Е.С. Шефер і Р.К. Белл.

Опитувальник батьківського ставлення до дітей А.Я. Варга і В.В. Століна, який може застосовуватися з метою вивчення переважаючого стилю виховання і дозволяє оцінити різні типи батьківського відношення: «ухвалення-відкидання», «кооперація», «симбіоз», «авторитарне гіперболізування», «маленький невдаха».

Опитувальник для батьків «Аналіз сімейних взаємин» також дозволяє діагностувати тип сімейного виховання і характер його порушень. Використовується в дослідженнях проблемних сімей, в тих випадках де є діти і підлітки з явною акцентуацією характеру і відхиленнями в поведінці.

Модуль 3. Психодіагностичне дослідження однієї із специфічних проблем дитини шкільного віку

Студентам необхідно скласти програму діагностичного дослідження однієї із запропонованих специфічних проблем, які можуть зустрічатися в житті дитини шкільного віку. Студенти повинні визначити цілі і завдання дослідження, підібрати необхідні психодіагностичні методики з обраної проблеми. Для вирішення цього завдання студентом підбирається певний комплекс діагностичних методів, що дозволить оцінити рівень розвитку пізнавальної і особливості особистісної сфери дитини.

Висновки психодіагностичного дослідження оформлюються в загальній характеристиці досліджуваного і протоколі з рекомендаціями (дод. Д). Ефективність діагностики значно зростає, якщо студент-психолог знає про чинники ризиків, що характеризують психічний розвиток даної дитини.

Орієнтовні варіанти специфічних проблем дітей різного віку:

1. Готовність дитини до школи.
2. Адаптація до школи молодших школярів.
3. Шкільна дезадаптація у підлітковому віці.
4. Діти із затримкою психічного розвитку.
5. Відхилення у поведінці підлітків.
6. Невпевненості в собі у дітей підліткового віку.
7. Креативність у дітей молодшого шкільного віку.
8. Професійні здібності у старших школярів.
9. Дисгармонійні дитячо-батьківські взаємини у старшому шкільному віці.

Модуль 4. Оформлення звітної документації

Форма звітності про проходження навчальної психодіагностичної практики

1. *Звіт студента про проходження практики.*

Загальні відомості про практику, де проходив, об'єм виконаної роботи, труднощі, з якими зіткнувся.

2. *Матеріали з психодіагностичного дослідження:*

Завдання 1.

- бланки методик заповнені респондентами;
- протокол з результатами комплексного обстеження респондентів;
- загальні характеристики досліджуваних;
- протокол з висновками і рекомендаціями.

Завдання 2.

- результати соціометричного дослідження групи.

Завдання 3.

- план діагностичного дослідження дитини із специфічною проблемою;
- папка з блоком методик в 2-х екземплярах (для діагноста і респондента);
- загальна характеристика респондента;
- протокол з висновками і рекомендаціями.

3. *Характеристика з місця проходження практики.*

Характеристика складається керівником практики або директором установи-базы практики. У ній містяться перерахування проведених студентом-практикантом заходів і основних результатів практики. Наголошуються переваги і недоліки роботи, позитивні і негативні професійні і особисті якості студента, зауваження і побажання. Характеристика в обов'язковому порядку містить конкретну оцінку роботи студента керівником практики і директором бази-установи, їх підписи і печатка установи.

Критерії оцінки діяльності студентів на практиці:

1. Своєчасне надання звітної документації, оформленої відповідно до вимог.
2. Правильність формулювання мети дослідження.
3. Репрезентативність вибірки респондентів.
4. Адекватність комплексу психодіагностичних методик меті дослідження.
5. Дотримання правил проведення психодіагностичного обстеження.
6. Уміння аналізувати результати психодіагностичного дослідження.
7. Адекватність інтерпретації результатів обстеження.
8. Відповідність психодіагностичного висновку меті дослідження.
9. Практична значущість рекомендацій.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ПСИХОДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

1. Альманах психологических тестов. – М.: КСП, 1997. – 320 с.
2. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. – СПб.: Питер, 2001. – 688 с.
3. Богданова Т.Г., Корнилова Т.В. Диагностика познавательной сферы ребёнка. – К.: Кофф, 1997. – 68 с.
4. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика личности. – К.: Здоровье, 1989. – 168 с.
5. Гильбух Ю.З. Психодиагностика в школе. – М.: Знание, 1989. – 80 с.
6. Готтсданкер Р. Основы психологического эксперимента: Учеб. пособие. Пер. с англ. – М.: Изд-во Моск. Ун-та, 1982. – 464 с.
7. Гудвин Дж. Исследование в психологии: методы и планирование. – СПб.: Питер, 2004. – 558 с.
8. Гуткина Н.И. Психологическая готовность к школе. – М.: Компенс-центр, 1993. – 176 с.
9. Диагностическая и коррекционная работа школьного психолога / Под ред. Дубровиной И.В. – М.: АПН СССР, 1987. – 178 с.
10. Дилео Д. Детский рисунок: диагностика и интерпретация. / Е. Фатюшина (пер. с англ.); Е. Рыбина (ред.). – М.: Апрель Пресс: Эксмо-Пресс, 2001. – 272 с.
11. Дружинин В.Н. Когнитивные способности: структура, диагностика, развитие. – М.: ПЕРСЭ; СПб.: ИМАТОН-М, 2001. – 224 с.
12. Еникеев М.И. Психологическая диагностика: стандартизированные тесты. – М.: Приор-издат, 2003. – 283 с.
13. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. – СПб.: Питер, 2000. – 512 с.
14. Люшер М. Сигналы личности: ролевые игры и их мотивы. – Воронеж, НПО «МОДЕК», 1995. – 176 с.
16. Немов Р.С. Психология: Учеб для студ-ов пед. вузов: В 3 кн. – Кн. 3. – М.: просвещение: ВЛАДОС, 1995. – 512 с.
17. Непомнящая Н.И. Психодиагностика личности: теория и практика. – М.: ВЛАДОС, 2001. – 192 с.
18. Носс И.Н. Руководство по психодиагностике. – М.: Изд-во Института психотерапии, 2005. – 688 с.
19. Овчарова Р.В. Технология практического психолога образования: Учеб. пособие для студентов вузов и практических работников. – М.: ТЦ «Сфера» при участии «Юрайт – М», 2001. – 448 с.
20. Практикум по общей, экспериментальной и прикладной психологии / Под ред. А.А. Крылова, С.А. Маничева. – СПб.: Питер, 2000. – 560 с.
21. Практическая психология образования: Учебник / Под ред. Дубровиной И.В. – М.: ТЦ «Сфера», 1998. – 528 с.
22. Практикум по психодиагностике. Прикладная психодиагностика / МГУ им. М.В. Ломоносова. Фак. психологии; Беляева И.Ю., Бурмистров И.В., Зинченко А.И. и др. – М.: Изд-во МГУ, 1992. – 116 с.
23. Психология личности: тесты, опросники, методики / Авт. сост Н.В. Киршева и Н.В. Рябчикова. – М.: Геликон, 1995. – 220 с.

24. Психодиагностика: теория и практика / Общ. ред. Н.Ф. Талызиной – М.: Прогресс, 1986. – 207 с.
25. Проективная психология / Пер. с англ. – М.: Апрель Пресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. – 528 с.
26. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании. – М.: ВЛАДОС, 1995. – 529 с.
27. Романова Е.С., Потемкина О.Ф. Графические методы в психологической диагностике – М.: Дидакт, 1992. – 256 с.
28. Семаго Н.Я., Семаго М.М. Теория и практика оценки психического развития ребенка. Дошкольный и младший школьный возраст. – СПб.: Речь, 2005 – 384 с.
29. Сидоренко Е.В. Методы математической обработки в психологии. – СПб.: Речь, 2000. – 350 с.
30. Франселла Ф., Баннистер Д. Новый метод исследования личности: Руководство по репертуарным личностным методикам – М.: Прогресс, 1987. – 234 с.
31. Энциклопедия психодиагностики. Психодиагностика детей. – Самара: «Бахрах-М», 2008. – 624 с.
32. Энциклопедия психодиагностики. Психодиагностика взрослых. – Самара: «Бахрах-М», 2009. – 704 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Протокол №

Карта індивідуального психологічного дослідження дітей-дошкільників

П.І.Б. дитини _____

Вік дитини _____

Група дитячого саду _____

Дата обстеження _____

1. Когнітивна сфера

Загальний інтелектуальний рівень(назва методики) _____

_____
Результаты _____

Сприйняття (назва методики)

_____
Результаты _____

Увага (назва методик)

_____
Продуктивність _____

Стійкість _____

Перемикання _____

Розподіл _____

Об'єм _____

Уява (назва методик)

_____
Результаты _____

Пам'ять (назва методик)

Оперативна пам'ять _____

Короткочасна зорова пам'ять _____

Короткочасна слухова пам'ять _____

Мислення (назва методик) _____

_____
Наочно-образне _____

Наочно-дієве _____

Мова(назва методик) _____

Результаты _____

2. Емоційно-мотиваційна сфера

Назва методик _____

Результати _____

---

3. Характерологічні особливості

Назва методик _____

Результати _____

3. Міжособистісні відносини

Комунікативні здібності (назва методик і результати) _____

Соціометричний статус (по виборах і по відхиленнях) _____

Додаток Б**Протокол №****Карта індивідуального психологічного дослідження молодших школярів**

П.І.Б. дитини _____

Вік дитини _____

Клас _____

Дата обстеження _____

1. Когнітивна сфера*Загальний інтелектуальний рівень*(назва методики) _____

Результати _____

Сприйняття (назва методики) _____

Результати _____

Увага (назва методик) _____

Продуктивність _____

Перемикання _____

Розподіл _____

Об'єм _____

Уява (назва методик) _____

Результати _____

Пам'ять (назва методик) _____

Зорова (об'єм, оперативна) _____

Слухова (об'єм, оперативна) _____

Опосередкована _____

Динаміка процесу заучування _____

Мислення (назва методик) _____

Наочно-образне _____

Наочне-дієве _____

Мова(назва методик, результати) _____**2. Емоційно-мотиваційна сфера**

Назва методик _____

Результати _____

---

3. Характерологічні особливості

Назва методик _____

Результати _____

---

3. Міжособистісні відносини

Комунікативні здібності (назва методик і результати) _____

Соціометричне статус (за виборами і за відхиленням)

Додаток В

Протокол №

Карта індивідуального психологічного дослідження підлітків і старших школярів

П.І.Б. дитини _____

Вік дитини _____

Клас _____

Дата обстеження _____

2. Когнітивна сфера*Загальний інтелектуальний рівень*(назва методики) _____

Результати _____

Рівень розвитку вербального інтелекту _____

Рівень розвитку невербального інтелекту _____

Сприйняття (назва методики) _____

Результати _____

Увага (назва методик) _____

Продуктивність _____

Перемикання _____

Розподіл _____

Об'єм _____

Уява (назва методик) _____

Результати _____

Пам'ять (назва методик) _____

Зорова (об'єм, оперативна) _____

Слухова (об'єм, оперативна) _____

Опосередкована _____

Динаміка процесу заучування _____

Мислення (назва методик) _____

Словесно-логічне _____

Мова(назва методик, результати) _____

2. Емоційно-мотиваційна сфера

Назва методик _____

Результати _____

_____

_____

3. Характерологічні особливості

Назва методик _____

Результати _____

_____

_____

3. Міжособистісні відносини

Комунікативні здібності (назва методик і результати) _____

Соціометричний статус (за вибором і за відхиленнями) _____

_____

_____

Додаток Г

Протокол №

Карта індивідуального психологічного дослідження дорослих людей

П.І.Б. обстежуваного _____

Вік обстежуваного _____

Місце роботи _____

Дата обстеження _____

3. Когнітивна сфера*Загальний інтелектуальний рівень*(назва методики) _____

Рівень розвитку вербального інтелекту _____

Рівень розвитку невербального інтелекту _____

Сприйняття (назва методики) _____

Результати _____

Увага (назва методик) _____

Продуктивність _____

Перемикання _____

Розподіл _____

Об'єм _____

Уява (назва методик) _____

Результати _____

Пам'ять (назва методик) _____

Зорова (об'єм, оперативна) _____

Слухова (об'єм, оперативна) _____

Опосередкована _____

Динаміка процесу заучування _____

Мислення (назва методик) _____

Словесно-логічне _____

Мова(назва методик, результати) _____

2. Емоційно-мотиваційна сфера

Назва методик _____

Результати _____

---

3. Характерологічні особливості

Назва методик _____

Результати _____

---

3. Міжособистісні відносини

Комунікативні здібності (назва методик і результати) _____

Додаток Д

Психолого-педагогічні висновки і практичні рекомендації

П.І.Б. дитини: _____

Дата заповнення _____

Дата обстеження дитини	Найбільш розвинені психологічні властивості		Найменш розвинені психологічні властивості		Інші особли вості	Загальні психоло го- педагогі чні рекомен дації
	Наймену вання	Показник	Найме нування	Показн ик		

Додаток Ж
Індивідуальна програма проходження практики
студентки 34 ПС групи Коломієць Вікторії

✓ Перший та другий тижні практики (12 - 16 та 19 - 23 жовтня):

Виконання першого модулю: Комплексне психодіагностичне обстеження особистості:

- Розробка індивідуальної програми практики, визначення її мети, завдань і методів роботи;

Мета виконання 1. модулю – оволодіння навичками застосування на практиці психодіагностичних знань і методик психодіагностики для тестування дітей дошкільного віку;

- Ознайомлення з планом роботи психолога та з його психодіагностичним інструментарієм;

- підбір дітей для індивідуального психодіагностичного обстеження (з метою);

- формулювання мети, завдання, гіпотези психодіагностичного обстеження дітей дошкільного віку;

- підбір методик для обстеження когнітивної сфери:

загального інтелектуального рівня дітей 4-5 років: «Що тут зайве?», «Розділи на групи», «Пройди через лабіринт», «Виріж фігури»;

• *сприймання:* «Чого не вистачає на цих малюнках?», «Дізнайся, хто це», «Які предмети заховані в малюнках?», «Чим залатати килимок?».

• *уваги:* «Знайди і викресли», «Простав значки», «Запам'ятай і розстав крапки».

• *уяви:* «Придумай розповідь», «Намалюй що-небудь», «Придумай гру».

• *мови:* «Назви слова», «Розкажи по картинці».

• *пам'яті:* «Впізнай фігури», «Запам'ятай малюнки», «Запам'ятай цифри».

- Підбір методик для обстеження характерологічних особливостей:

тест «Драбинка», «Неіснуюча тварина».

- Підбір методик для діагностики емоційно-мотиваційної сфери дітей: «Придумай розповідь», «Неіснуюча тварина»
- проведення психодіагностичного обстеження (з ким з якою метою)
- проведення кількісного та якісного аналізу даних дослідження, відповідних психологічних висновків за результатами психодіагностики;
- постановка психологічного діагнозу, надання психологічного прогнозу щодо розвитку дитини.
- Заповнення відповідної документації.

✓ Третій та четвертий тижні практики (26 – 30 жовтня та 2 – 6 листопада):

Виконання другого модулю: Діагностичне обстеження міжособистісних взаємостосунків людини:

Мета – оволодіння навичками застосування на практиці психодіагностичних знань та методик психодіагностики для тестування міжособистісних взаємостосунків людини з соціумом;

- Проведення психологічного спостереження (разом з психологом) за (ким , з якою метою);
- Ознайомлення з психодіагностичним інструментарієм психолога;
- формулювання мети, завдань, гіпотези психодіагностичного обстеження (кого, з якою метою);
- бесіди, збір психологічного анамнезу за результатами біографічного опитування й збору матеріалів розвитку діагностованих;
- підбір методик для обстеження ставлення людини до соціуму і у ньому «Моя сім'я», «Соціометрія» Дж. Морено, опитувальник Т. Лірі, опитувальник К.Н. Томаса, «Оцінка стосунків підлітка з класом», «Визначення психологічного клімату групи», опитувальник Басса-Дарки.
- Проведення групового психодіагностичного обстеження (з метою)
- Проведення діагностичного обстеження міжособистісних стосунків колективу;

- проведення кількісного та якісного аналізу даних психодіагностичного обстеження, відповідних психологічних висновків за результатами психодіагностики;
  - постановка психологічного діагнозу;
  - заповнення відповідної документації.
- ✓ П'ятий та шостий тижні практики (9 - 13 та 16 – 20 листопада):

Виконання третього модулю: Діагностичне обстеження з метою професійного самовизначення особистості:

Мета – оволодіння навичками застосування на практиці психодіагностичних знань та методик психодіагностики для визначення професійної орієнтації особистості;

- ознайомлення з психодіагностичним інструментарієм психолога;
- формулювання мети, завдань, гіпотези психодіагностичного обстеження;
- підбір методик для профорієнтації: ДДО Є. Клімова, тест Д. Холланда, тест ОПГШ, опитувальник Реана, КОС, опитувальник Айзенка на визначення темпераменту;
- підбір осіб для індивідуального психодіагностичного обстеження професійного самовизначення;
- проведення діагностичного обстеження з метою професійного самовизначення особистості;
- робота над психологічними висновками, постановкою діагнозу за результатами психодіагностики, надання психологічного прогнозу щодо розвитку дитини .

Додаток 3

**Щоденник проходження практики у дошкільному
навчальному закладі та загальноосвітній школі,
студентки 34 ПС групи Тропотяги Катерини**

Дата	Термін	Короткий зміст роботи (план проведення заходів)	Примітки
12.10	9.00-12.00	Знайомство з психологом Ольгою Петрівною, з її планом роботи у школі, психодіагностичним інструментарієм .	Виконано
	12.00-15.00	Складання разом з психологом індивідуальної програми практики (мета, завдання, методи).	Виконано
	15.00-17.00	Підбір методик для проведення індивідуального психодіагностичного обстеження професійного самовираження: опитувальник Реана на визначення мотивації на успіх чи невдачу; опитувальник Айзенка на визначення темпераменту.	Виконано
13.10	9.00-12.00	Проведення психологічного спостереження разом з психологом за одинадцятьма та десятьма класами з метою визначення їх професійної готовності.	Виконано
	12.00-14.00	Підбір осіб для індивідуального психодіагностичного обстеження професійного самовизначення: 1 учениця: Юлія В. – не має сформованого особистого професійного плану; 2 учні: Оксана М. і В'ячеслав Ю. – мають вже сформований ОПП.	Виконано
	14.00-16.00	Вивчення інструкцій до методик обстеження професійного самовираження, роздрукування стимульного матеріалу.	Виконано
14.10.	9.00 – 13.00	Проведення діагностичного обстеження з метою професійного самовизначення особистості: Опитувальник Реана (визначити мотивацію особистості на успіх чи невдачу). Опитувальник Айзенка на визначення темпераменту. Досліджувані: Юлія В. учениця 10-А класу;	Виконано

		Оксана М. і В'ячеслав Ю., учні 11-Б класу.	
	13.00- 17.00	Обробка й аналіз результатів обстеження. Опитувальник Реана. <i>Юлія В.</i> – сума балів: 13. Мотиваційний полюс яскраво не виражений, але досліджуваний має певну тенденцію мотивації на успіх. <i>Оксана М.</i> – сума балів: 17. Яскраво виражена мотивація на успіх. <i>В'ячеслав Ю.</i> – сума балів: 13. Мотиваційний полюс яскраво не виражений, але досліджуваний має певну тенденцію мотивації на успіх. Опитувальник Айзенка на визначення темпераменту. <i>Юлія В.:</i> Шкала екстраверсії – 13 балів Шкала нейротизму – 11 балів Шкала брехні – 4 бали, що свідчить про деякі сумніви щодо правдивості відповідей. Досліджуваний є екстравертом і схильний до емоційної вразливості. Тип темпераменту: Холерик. <i>Оксана М.:</i> Шкала екстраверсії – 15 балів Шкала нейротизму – 24 балів Шкала брехні – 4 бали, що свідчить про деякі сумніви щодо правдивості відповідей. Досліджуваний є екстравертом, але схильний до невротизму, що граничить з патологією, можливий зрив, невроз. Досліджуваний є екстравертом Холерик <i>В'ячеслав Ю.:</i> Шкала екстраверсії – 15 балів Шкала нейротизму – 9 балів Шкала брехні – 1 бал, що свідчить про те, що відповідям можна вірити. Досліджуваний є екстравертом і емоційно стійкою особистістю. Тип темпераменту: Сангвінік	Виконано
	17.00- 18.00	Робота над психологічними висновками, постановкою діагнозу за результатами діагностичного обстеження.	Виконано
15.10	9.00-11.00	Допомога психологу в аналізі та інтерпретації результатів дослідження методики «Мій клас».	Виконано

	11.00-13.00	Підбір методик для проведення індивідуального психодіагностичного обстеження професійного самовираження: опитувальник професійних переваг Д. Холланда; диференційно-діагностичний опитувальник Е.А.Клімова; комунікативні і організаторські схильності	Виконано
	13.00-15.00	Вивчення інструкцій до проведення вищезазначених методик, роздрукування стимульного матеріалу.	Виконано
	15.00-17.00	Робота над психологічними висновками, постановкою діагнозу за результатами діагностичного обстеження зробленого 14.10.2009.	Виконано
16.10	9.00 - 10.00	Підготовка до проведення діагностичного обстеження, перевірка стимульного матеріалу.	
	10.00-13.00	Проведення діагностичного обстеження з метою професійного самовизначення особистості: Опитувальник професійних переваг Д. Холланда Мета – визначити тип професії за індивідуальними перевагами особистості. Диференційно-діагностичний опитувальник Е.А.Клімова. Мета – визначити тип професії відповідно до класифікації типів професій Е.А.Клімова. Комунікативні та організаторські схильності. Мета – визначити рівень вираженості комунікативних і організаторських здібностей. Досліджувані: Юлія В., учениця 10-А класу; Оксана М., і В'ячеслав Ю., учні 11-Б класу.	Виконано
	13.00-17.00	Обробка й аналіз результатів обстеження: Опитувальник професійних переваг Д. Холланда: <i>Юлія В.:</i> 1 етап: «Комунікатор», що любить працювати з людьми і для людей. 2 етап: Професійний тип – Конвенціональний <i>Оксана М.:</i> 1 етап: Більшою мірою теоретик, ніж практик. 2 етап: Професійний тип – соціальний і артистичний <i>В'ячеслав Ю.:</i>	Виконано

		<p>1 етап – Організатор, орієнтований на активну перетворювальну діяльність.</p> <p>2 етап: Професійний тип – заповзятливий</p> <p>Диференційно-діагностичний опитувальник Е.А.Клімова. <i>Юлія В.</i> Людина – природа, людина – техніка та людина – знак по 2 бали.</p> <p>Людина – людина і людина – художній образ по 7 балів.</p> <p><i>Оксана М.</i> Людина – природа: 3 бали. Людина – техніка і людина – знак по 4 бали. Людина – людина: 2 бали.</p> <p>Людина – художній образ: 5 балів.</p> <p><i>В'ячеслав Ю.</i> Людина – природа та людина – художній образ по 2 бали. Людина – техніка: 1 бал. Людина – людина: 3 бали. Людина – знак: 0 балів.</p> <p>Комунікативні і організаторські схильності:</p> <p><i>Юлія В.</i> Комунікативні здібності – 11 балів. К = 0,55 – нижче середнього.</p> <p>Організаторські здібності – 10 балів. К = 0,5 – низький</p> <p><i>Оксана М.</i> Комунікативні здібності – 11 балів. К = 0,55 – нижче середнього.</p> <p>Організаторські здібності – 15 балів. К = 0,75 – високий.</p> <p><i>В'ячеслав Ю.</i> Комунікативні здібності – 13 балів. К = 0,65 – середній.</p> <p>Організаторські здібності – 11 балів. К = 0,55 – низький.</p>	
19.10	9.00-11.00	Підбір методик для обстеження уваги у дітей дошкільного віку: «Запам'ятай і розстав крапки»; «Знайди і викресли»; «Простав значки».	Виконано
	11.00-13.00	Підбір дітей для індивідуального психодіагностичного обстеження з метою проведення комплексного обстеження особистості: - діагностика когнітивної сфери; - діагностика характерологічних особливостей; - діагностика емоційно-вольової сфери. <i>Анастасія, 5, 3 років; Юрій, 5 років; Марія, 5, 5 років.</i>	Виконано
	13.00-15.00	Робота над психологічними висновками, постановкою діагнозу за результатами	Виконано

		діагностичного обстеження зробленого в школі 16.10.2009.	
	15.00-17.00	Проведення діагностичного обстеження дітей з метою діагностики стійкості, продуктивності, переключення, розподілу та об'єму уваги: «Запам'ятай і розстав крапки»: Мета – визначити об'єм уваги дитини. «Знайди і викресли»: Мета – визначити продуктивність та стійкість уваги дитини. «Простав значки»: Мета – визначити переключення і розподіл уваги дитини. Досліджувані: <i>Анастасія</i> , 5,3 років; <i>Юрій</i> , 5 років; <i>Марія</i> , 5,5 років.	Виконано
20.10	9.00-11.00	Підбір методик для обстеження сприймання у дітей дошкільного віку: «Які предмети заховані в малюнках?» ; «Дізнайся, хто це» ; «Чого не вистачає на цих малюнках?» ; «Чим залатати килимок?» .	Виконано
	11.00-13.00	Проведення діагностичного обстеження. Досліджувані: <i>Анастасія</i> , 5,3 років; <i>Юрій</i> , 5 років; <i>Марія</i> , 5,5 років.	Виконано
	13.00-16.00	Обробка й аналіз результатів обстеження дітей за 19.10. 2009.	Виконано
	16.00-17.00	Заповнення психологічних карт досліджуваних	Виконано
21.10	11.00-13.00	Підбір методик для діагностики міжособистісних стосунків: Соціометрія Дж.Морено ; «Оцінка стосунків підлітка з класом» .	Виконано
	14.00-17.00	Проведення профорієнтаційної роботи з учениками 10 класів у Київському вищому професійному училищі технологій та дизайну одягу.	Виконано
22.10	9.00-11.00	Підбір методик для обстеження мислення у дітей дошкільного віку: «Виріж фігури» ; «Пройди через лабіринт» ; «Безглуздості» .	Виконано
	11.00-13.00	Проведення діагностичного обстеження дітей за вище вказаними методиками з метою діагностики наочно-дійового мислення. Досліджувані: <i>Анастасія</i> , 5,3 років; <i>Юрій</i> , 5	Виконано

		років; <i>Марія</i> , 5,5 років.	
	13.00-16.00	Обробка й аналіз результатів обстеження дітей за 20.10. 2009.	Виконано
	16.00-17.00	Заповнення психологічних карт досліджуваних	Виконано
23.10	9.00-11.00	Підбір методик для обстеження мислення у дітей дошкільного віку: «Розділи на групи» ; «Що тут зайве?»	Виконано
	11.00-13.00	Проведення обстеження дітей з метою діагностики наочно-образного мислення: «Розділи на групи» ; «Що тут зайве?» Досліджувані: <i>Анастасія</i> , 5,3 років; <i>Юрій</i> , 5 років; <i>Марія</i> , 5,5 років.	Виконано
	13.00-16.00	Обробка й аналіз результатів обстеження дітей за 22.10. 2009.	Виконано
	16.00-17.00	Заповнення психологічних карт досліджуваних	Виконано
26.10	9.00-11.00	Підбір методик для обстеження уяви у дітей дошкільного віку: «Намалюй що-небудь» ; «Придумай розповідь» ; «Придумай гру» .	Виконано
	11.00-13.00	Проведення діагностичного обстеження дітей за вище вказаними методиками. Досліджувані: <i>Анастасія</i> , 5,3 років; <i>Юрій</i> , 5 років; <i>Марія</i> , 5,5 років.	Виконано
	13.00-16.00	Обробка й аналіз результатів обстеження дітей за 23.10. 2009.	Виконано
	16.00-17.00	Заповнення психологічних карт досліджуваних	Виконано
27.10	9.00-11.00	Підбір методик для обстеження пам'яті у дітей дошкільного віку: «Запам'ятай малюнки» ; «Запам'ятай цифри» ; «Впізнай фігури» .	Виконано
	11.00-13.00	Проведення обстеження дітей з метою діагностики оперативної, короткочасної зорової і короткочасної слухової пам'яті. «Запам'ятай малюнки» . Мета – визначити об'єм короткочасної зорової пам'яті. «Запам'ятай цифри» . Мета – визначити об'єм короткочасної слухової пам'яті. «Впізнай фігури» . Мета – визначити рівень розвитку пам'яті дитини. Досліджувані: <i>Анастасія</i> , 5,3 років; <i>Юрій</i> , 5 років; <i>Марія</i> , 5,5 років.	Виконано

	13.00-16.00	Обробка й аналіз результатів обстеження дітей за 26.10. 2009.	Виконано
	16.00-17.00	Заповнення психологічних карт досліджуваних.	Виконано
28.10	9.00-11.00	Підбір методик для обстеження мовлення у дітей дошкільного віку: «Назви слова»; «Розкажи по картинці».	Виконано
	11.00-13.00	Проведення обстеження дітей за вище зазначеними методиками. Досліджувані ті ж самі.	Виконано
	13.00-16.00	Обробка й аналіз результатів обстеження дітей за 27.10. 2009.	Виконано
	16.00-17.00	Заповнення психологічних карт досліджуваних.	Виконано
29.10	9.00-11.00	Підбір методик для обстеження емоційно-мотиваційної і характерологічної сфери особистості дитини. Тест «Драбинка»; «Неіснуюча тварина»; «Моя сім'я».	Виконано
	11.00-13.00	Проведення тесту «Драбинка» на визначення самооцінки дитини. Проведення методики «Неіснуюча тварина» з метою визначення емоційних і характерологічних властивостей особистості дитини. Проведення методики «Моя сім'я» з метою визначення взаємовідносин дитини у її оточенні. Досліджувані ті ж самі.	Виконано
	14.00-16.00	Обробка й аналіз результатів обстеження дітей за 27.10. 2009	Виконано

Додаток К

Карта індивідуального психологічного дослідження дітей дошкільного віку

П.І.Б дитини: Юля С.

Вік дитини: 4 роки.

Група дитячого саду: різновікова.

Дата обстеження: 19-23 жовтня, 26-30 жовтня.

1. Когнітивна сфера

Загальний інтелектуальний рівень (назва методик): 1. «Пори року»; 2. «Безглуздості»; 3. «Кому що бракує» (наочно – образне мислення); 4. «Обведи контур»; 5. «Відтвори малюнки»; 6. «Пройди через лабіринт» (наочно – дієве мислення)

Результати: 1. «Пори року» за 2 хвилини Юля правильно визначила всі пори року, але встигла вказати лише по 1-2 ознаці на кожній картинці, які підтверджували її здогадку – 6 балів.

2. «Безглуздості» за 3 хвилини вірно визначила усі безглуздості, але не встигла повністю розповісти і пояснити, як насправді повинно бути – 5 балів.

3. Гра «Кому що бракує» не викликала складності у Юлі, вона досить швидко виконала поставлену задачу - за 57 секунд – 7 балів.

4. «Обведи контур» - завдання виконано за 116 секунд, при цьому 4 лінії є не досить прямими, з'єднання 5 кутів є не зовсім точне – 6 балів;

5. «Відтвори малюнки» - дитина за 5 хвилин встигла заштрихувати 5 фігур, однак контури 4 фігур відрізняються від оригіналу на 2 мм – 4 бали.

6 «Пройди через лабіринт» - завдання виконано за 2 хвилини, проходячи через лабіринт, Юля 8 разів торкнулася його стінок – 2 бали.

Сприймання (назва методик): 1. «Чого не вистачає на малюнках»; 2 «Впізнай, хто це»; 3. «Які предмети сховані у малюнках»; 4. «Чим залатати килимок».

Результати: 1. «Чого не вистачає на малюнках» - за 33 секунди Юля знайшла усі предмети, яких не вистачало на малюнках – 7 балів;

2. «Впізнай, хто це» - за 11 секунд встановила, що на малюнку зображено собаку по фрагменту зображення «б» - 9 балів;
3. «Які предмети сховані у малюнках» - тільки за 60 секунд назвала всі предмети, сховані у малюнках – 2 бали;
4. Завдання «Чим залатати килимок» виконано за 23 секунди, при цьому дівчинка уважно роздивилась латки і в першому випадку одразу ж вгадала правильно, а в другому зробила лише 1 помилку, але швидко її виправила – 9 балів.

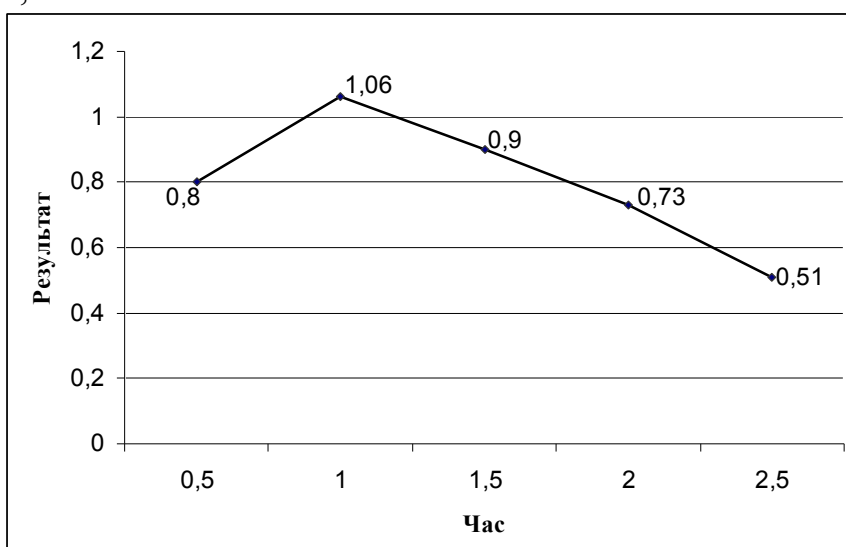
Увага (назва методик) 1. «Знайди і викресли» (продуктивність і стійкість уваги); 2. «Запам'ятай і розстав крапки» (об'єм уваги)

Результати: 1. «Знайди і викресли»

№	N	n	S
1	59	2	0,8
2	69	1	1,06
3	65	2	0,9
4	66	4	0,73
5	64	6	0,51

N – кількість зображень, розглянутих дитиною за час роботи; n – кількість помилок, допущених за час роботи; S – показник продуктивності та стійкості уваги.

Продуктивність і стійкість уваги Юлі середня – загальний показник S складає 0,8 – 6 балів.

За побудованим графіком видно, що у дівчинки середньо продуктивна нестійка увага – 5 балів.

2. «Запам'ятай і розстав крапки» – правильно відтворила максимально 4 крапки, тобто рівень об'єму уваги середній – 7 балів.

Уява (назва методик): 1. «Придумай розповідь»; 2. «Намалюй що-небудь»; 3. «Придумай гру».

Результати: 1. «Придумай розповідь» - Юля придумала розповідь про коня, який їхав до своєї мами у гості.

По основним критеріям розповідь була оцінена так:

швидкість придумування розповіді - за 1 хвилину дівчинка не встигла придумати розповіді, їй знадобилося більше часу – 0 балів.

Незвичність, оригінальність сюжету розповіді - виявилось, що про коня Юля розповідала тому, що він стояв на іграшковій полиці навпроти неї - 0 балів;

Різноманітність образів, використуваних в розповіді - 2 героя розповіді – кінь і мати коня, які були характеризовані з різних сторін - 1 бал;

Опрацювання і деталізація образів, представлених в розповіді - при описі образів вказувалися 1 – 2 додаткові ознаки - 1 бал;

Вразливість, емоційність образів, наявних в розповіді - емоції при розповіді були слабо виражені - 1 бал.

Тобто, з загальною кількістю балів 3 дівчинка має низький рівень розвиток уяви за даною методикою.

2. «Намалюй що-небудь» - досліджувана намалювала спрощене (неоригінальне) сонце, на малюнку слабо видима фантазія, деталі не продумані - 4 бали.

3. «Придумай гру» - дівчинка вигала гру «Дожени мене», зміст якої полягав у тому, що необхідно догнати один одного, в гру грають 2 дитини. Юля не могла чітко сформулювати правила і результат, успіх гри, де і як буде вона проходити.

Оригінальність і новизна - 0 балів; продуманість умов - 1 бал; наявність в грі різних ролей для різних її учасників - 1 бал; наявність в грі певних правил - 0 балів; точність критеріїв оцінки успішності проведення гри - 0 балів.

Загальний результат - 2 бали, тобто Юля має низький рівень розвитку уяви за даною методикою.

Пам'ять (назва методик): 1. «Впізнай фігури» (оперативна пам'ять) 2. «Запам'ятай малюнки» (короткочасна зорова пам'ять) 3. «Запам'ятай цифри» (короткочасна слухова пам'ять) .

Результати: 1. «Впізнай фігури» - дівчинка віднайшла всі фігури за 78 секунд, що свідчить про низький рівень розвитку оперативної пам'яті – 2 бали; 2. «Запам'ятай малюнки» - дівчинка за 1 хвилину впізнала 6 зображень, що свідчить про середній рівень розвитку короткочасної зорової пам'яті – 7 балів; 3. «Запам'ятай цифри» - об'єм короткочасної слухової пам'яті дорівнює половині суми максимальної кількості цифр в ряду, правильно відтворених дитиною в першій і в другій спробах, – двом; дівчинка правильно відтворила максимум 4 цифри підряд – це середній рівень розвитку короткочасної слухової пам'яті – 5 балів.

Мова (назва методик) - 1. «Назви слова»; 2. «Розкажи по картинці».

Результати: 1. «Назви слова» - досліджувана показала такі результати: Тварини – 6; рослини – 6; кольори предметів – 9; форми предметів – 4; інші ознаки предметів, окрім форми і кольору – 4; дії людини – 4; способи виконання людиною дій – 5; якості виконуваних людиною дій – 2; Загалом дівчинка назвала 35 слів, що свідчить про високий рівень розвитку мовлення – 8 балів; 2. «Розкажи по картинці» - дівчинка розповідала, в основному використовуючи іменники і дієслова, дещо менш використовувала прикметники, прислівники і сполучники, що говорить про середній рівень розвитку мови – 5 балів.

2. Емоційно-мотиваційна сфера (назва методик) 1. «Сходінки»; 2. «Кумедні чоловічки».

Результати: 1. «Сходінки» - дівчинка ставила себе на середні сходінки, що свідчить про більш адекватну самооцінку, хоча це не характерно для даного віку;

2. «Кумедні чоловічки» - дівчинка поставила над собою лише бабусю і дідуся, усіх інших, включаючи себе, показала як тих, що знаходяться на землі, що говорить про авторитет бабусі і дідуся, до яких вона ставиться з повагою, про занижену для її віку самооцінку, про більш стримане ставлення до батьків і родичів.

Психолого - педагогічні висновки і практичні рекомендації

П.І.Б. дитини: Юля С.

Дата заповнення: 12.11.09

Дата обстеження: 19 – 23, 26 – 30 жовтня.

Найбільш розвинені психологічні властивості.

Найменування: сприймання.

Показник: у методиках на дослідження сприймання дівчинка в цілому показала високий рівень розвитку, але методика «Які предмети сховані у малюнках» була виконана на низькому рівні, що може бути пов'язано з віковими особливостями, несформованим абстрактним мисленням і не зосередженістю уваги.

Найменш розвинені психологічні властивості.

Найменування: уява.

Показник: у досліджуваній виявлено низький рівень розвитку уяви. По всіх трьох методиках вона отримала незадовільні результати.

Інші особливості: У Юлі на високому рівні розвинена спроможність зберігати в короткочасній пам'яті образи баченого, практично використовувати їх у вирішенні наочних задач. Її когнітивний розвиток відповідає нормі, оскільки у цьому віці когнітивні процеси ще розвиваються і формуються, швидкість цих процесів є індивідуальною.

Дитина вміє формувати образи, робити пов'язані з ними розумові висновки, представляти їх у словесній формі. Високий об'єм уваги дозволяє

утримувати в пам'яті достатню кількість однорідних предметів, які можуть сприйматися одночасно і з однаковою чіткістю.

Низький результат по показникам уяви спричинює невисокі показники по методиці «Розкажи по картинці», оскільки у дівчинки виникають труднощі з уявленням ситуації. Мала стійкість уваги спричинює перешкоди в проходженні методик на перевірку пам'яті. Поганий розвиток наочно – дієвого мислення може бути пов'язаний з низькими результатами по оперативній пам'яті.

Загальні психолого - педагогічні рекомендації.

Вихователям групи необхідно розвивати у Юлі акуратність і точність при виконанні завдань на заняттях з малювання, ліплення, конструювання, аплікації.

Психологу ДНЗ провести корекційну роботу з розвитку уяви, оперативної пам'яті та наочно – дієвого мислення, підвищення самооцінки у дитини.

Додаток Л

Витяг із щоденника проходження практики у психологічному центрі

Дата	Термін	Короткий зміст роботи	Примітки, звіт про виконання
12.10	10:00 – 17:00	Ознайомилась з місцем проходження практики. Познайомилась з психологом – керівником практики. Прослухала інформацію керівника практики про специфіку та режим роботи центру. Ознайомилась з психодіагностичним інструментарієм, що застосовується для діагностики у даному центрі. Узгодила з керівником індивідуальну програму психодіагностичної практики.	Виконано
13.10 14.10	13.00 – 18.00	Спостерігала роботу психолога центру з клієнтами (за згодою клієнтів).	Виконано
15.10	11:00 – 18:00	З керівником бази практики обговорила методи і способи досягнення цілей навчальної практики, уточнила особливості виконання завдань навчальної практики у центрі. Вивчила тематичну літературу по діагностиці взаємодії людини із суспільством: Р.С. Немов - Психодіагностика (книга 3); А.А. Бодалев, В.В.Столин - Общая психодіагностика; Я.Лаак Психодіагностика: проблемы содержания и методов; Л. Ф.Бурлачук Психодіагностика; К.М Гуревич Психологическая диагностика.	
16.10	9:00 – 14:00	Провела пошук і підбір методик для тестування міжособистісних відносин. Методика діагностики рівня суб'єктивного відчуття самотності Д. Рассела, М. Фергюсона. Методика діагностики схильності особистості до конфліктної поведінки К.Томаса. Методика діагностики рівня емпатійної здатності	Виконано

	<p>14:00 – 16:00</p> <p>16:00 – 17:00</p>	<p>В. В Бойко. Методика діагностики соціально – психологічної адаптації К. Роджерса, Р. Даймонда. Методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі. Методика «Незавершені речення» Д. Сакса, В. Леві. Методика вивчення фрустраційних реакцій С. Розенцвейга. Методика «Неіснуюча тварина» М.З Дукаревич.</p> <p>Підготувала стимульний матеріал, вивчила зміст методик для діагностики рівня суб'єктивного відчуття самотності Д. Рассела і М. Фергюсона та «Незавершені речення» Д. Сакса, В. Леві.</p> <p>Разом з керівником практики підбрала респондентів для психодіагностичного обстеження.</p>	
19.10	<p>14.00. – 16.00</p> <p>16:00 – 18:00</p>	<p>Спостерігала роботу психолога центру з клієнтами (за згодою клієнтів). Отримала додаткову інформацію у психолога про респондентів, на яких буде проведено обстеження міжособистісних стосунків.</p> <p>Познайомилась та провела бесіду з досліджуваними Олександром Ш. (21 рік), Мариною Ю. (28 років) з метою збору психодіагностичного анамнезу.</p>	Виконано
21.10.	<p>16:00. – 18: 00</p> <p>18:00 – 20: 00</p>	<p>Провела з досліджуваними Олександром Ш., Мариною Ю. такі методики:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Методика діагностики рівня суб'єктивного відчуття самотності Д. Рассела, М.Фергюсона. 2) Методика «Незавершені речення» Д. Сакса, В. Леві. <p>Аналіз та інтерпретація отриманих даних.</p>	
22.10	<p>10:00 – 12:00</p>	<p>Підготувала стимульний матеріал, вивчила зміст методик для діагностики схильності особистості до конфліктної поведінки К. Томаса та діагностики рівня емпатійної здатності В. В Бойко.</p>	Виконано

	12:00 – 13: 00	Провела з досліджуваною Оксаною Г. (22 роки) такі методики: 1). Методика діагностики схильності особистості до конфліктної поведінки К. Томаса; 2). Методика діагностики рівня емпатійної здатності В. В Бойко.	
	13:00– 14:00	Аналіз та інтерпретація отриманих даних.	
	14: 00 – 18:00	Підготувала стимульний матеріал, вивчила зміст методики для вивчення фрустраційних реакцій С. Розенцвейга та ознайомила із правилами проведення методики «Неіснуюча тварина» М.З. <u>Дукарович</u> .	
23.10	16:00 – 18:00	Провела з досліджуваною Оленою Д. (19 років) методику вивчення фрустраційних реакцій С. Розенцвейга. Звітувала перед керівником від бази практики про результати проведеної роботи.	Виконано
26.10	16:00 – 17:00 17:00 – 19:00	Провела з досліджуванним Оксаною Г. методику діагностики соціально – психологічної адаптації К. Роджерса, Р. Даймонда. Аналіз та інтерпретація отриманих даних.	
28.10	16:00 - 17: 00. 17:00 – 18:00 18:00 – 19: 00	Провела з досліджуванним Олександром Ш. методику діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі. Спостерігала роботу психолога центру з клієнтами (за згодою клієнтів). Аналіз та інтерпретація отриманих даних за досліджуванним Олександром Ш.	Виконано
22.10	9:00 – 13:00 13:00 –	Вивчила тематичну літературу по діагностиці професійної орієнтації особистості: Р.С. Немов Психодіагностика (книга 3); Д. Я. Райгородский Практическая психодіагностика; А.И. Андрианов, Н.А. Волкова Лучшие психологические тесты для профотбора и профориентации. Провела пошук і підбір методик для	Виконано

	17:00	тестування професійної орієнтації особистості. Це такі методики, як: 1). Методика діагностики особистості за допомогою психогеоетричного тесту С. Деллінгер; 2). Методика діагностики спрямованості особистості Б. Басса; 3). Методика «Диференціально–діагностичний опитувальник» ДДО Є. О. Клімова; 4). Методика «Карта інтересів» (модифікація методики А. Е. Голомштока).	
23.10	9:00 – 15:00	Підготувала стимульний матеріал, вивчила зміст методик діагностики професійної орієнтації особистості за допомогою психогеоетричного тесту С. Деллінгера; діагностики спрямованості особистості Б. Басса; ДДО Є. О. Клімова.	Виконано
26.10	10:00 – 11:00 11:00 – 12:00	Разом з керівником практики підбрала респондентів для психодіагностичного обстеження: Максим М. (20 років), Аліна Г. (23 роки). Отримала додаткову інформацію у психолога про респондентів, на яких буде проведено обстеження по профорієнтації особистості, з метою збору психодіагностичного анамнезу.	Виконано
31.10	15:00 – 17:00 17:00 – 19:00	Провела з досліджуваними Максимом М., Аліною Г. методику діагностики професійної орієнтації особистості за допомогою психогеоетричного тесту С. Деллінгера, для діагностики спрямованості особистості Б. Басса, ДДО Є. О. Клімова, «Карта інтересів». Аналіз та інтерпретація отриманих даних .	Виконано
3.11	9:00 – 17: 00	Оформлення протоколу дослідження по другому і третьому модулю.	Виконано
4.11 – 6.11	9: 00 – 17: 00	Оформлення звітної документації.	Виконано

